

[Jørgen Tved]

den meget blide – jeg ved ikke, om man skal kalde det en næse eller en misbilligelse, som dagsordenen giver udtryk for. Vi har ikke noget imod, at udenrigsministeren bliver forsynet med en sådan næse. Vi sætter et stort spørgsmålstegn ved, hvis interesser det i virkeligheden er, udenrigsministeren rejser rundt og varetager, når han ikke har tid til at passe sit arbejde som medlem af Folketinget. Vi synes, det er vigtigere, at han er her. Her gør han måske efter vores opfattelse mindre skade, end han gør, når han rejser rundt til europæiske hovedstæder og skal have et EF-budget til at hænge sammen. Derfor vil vi godt sige, at vi stemmer for dagsordenen. Vi havde gerne set, at den var strammet betydeligt op. Vi havde gerne set, at der var udtrykt direkte mistillid til udenrigsministeren på grund af den måde, han har optrådt på her i Tinget, men under det næste punkt på dagsordenen vil vi komme til at opleve, at udenrigsministeren også kan optræde temmelig ubesindigt, når han rejser rundt på officielle besøg i Europa.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 17 af Ole Espersen (S) m.fl. (se foran)
vedtoges med 73 stemmer (S, SF, RV og FK)
mod 56 (KF, V, CD, FP, KRF og Steenholdt (Grønl.)).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Agter udenrigsministeren at undskylde over for den polske regering, at danske myndigheder har sendt spioner til Polen for at søge oplysninger om polske militære installationer?«

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 3/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 87).

Begrundelse

Jørgen Tved (FK):

Jeg var måske nok en smule overrasket, da jeg under debatten den 28. oktober 1987 af udenrigsministeren fik at vide, at han ikke skulle på noget venskabsbesøg i Polen, han skulle på et officielt besøg.

Efter at have læst pressen om udenrigsministerens besøg er jeg blevet belært om, at det absolut ikke var noget venskabeligt besøg. Jeg havde nærmest indtryk af, at udenrigsministeren i Polen optrådte, som om han var en elefant i en glasbutik, at det drejede sig om at trampe så meget som muligt i stykker.

Det, der ligger til grund for vores anmodning her i dag, er, at vi har den helt bestemte opfattelse, at de to såkaldte turister, som blev dømt i Polen, og som efter vores opfattelse blev løskøbt for midler stillet til rådighed af den danske stat, at det var mennesker, der var udsendt ikke på en turistrejse, men direkte, som vi siger, for at undersøge polske militære installationer. Vi synes, at det havde været rimeligt, om udenrigsministeren i den forbindelse under sit besøg i Polen over for de polske myndigheder havde undskyldt, at man havde brugt den slags metoder.

Jeg har forstået, at et stort flertal også omfattende SF er indforstået med, at man skal sætte mest mulig lus i skindpelsen over for venligsindede nationer, at det drejer sig om at skabe flest mulig besværligheder over for vore nabolande.

Vi er som sagt modstandere af den trafik. Vi er modstandere af, at danske myndigheder sender folk ud for at skabe vanskeligheder for Danmark, for at misbruge den rejsemulighed, de har, til at arbejde ikke bare for danske interesser, men også for NATO-interesser, og i lige netop denne sag, som vi har behandlet under det foregående punkt og vel også behandler under dette punkt, er der helt klare oplysninger om, at man her også har samarbejdet med NATO. Vi er altså ikke i tvivl om, at nogle har gået flere end danskes interesser i denne sag.

Vi har heller ingen bekymringer ved at rejse sagen åbent i Folketinget. Vi mener ikke, at sager af den karakter overhovedet skal have lov til at eksistere, men når det kommer frem i pressen, at trafikken foregår, føler vi os forpligtede over for dem, der har samme opfattelse som vi, dem, der har valgt os, til at sørge for, at sagerne kommer frem i Folketinget, at offentligheden får fuld besked, og derfor har vi rejst denne forespørgsel i dag. Vi ønsker, at udenrigsministe-

[Jørgen Tved]

ren beklager, at Danmark har optrådt på en efter vores opfattelse meget uvenlig måde over for den polske stat. Vi mener, at især staterne omkring Østersøen har nogle forpligtelser til at optræde på en meget venskabelig måde. Det ville være rart, om vi havde et godt naboforhold til alle Østersøstaterne naturligvis foruden alle andre, men især måske omkring Østersøen, som vi gerne ser som både et atomvåben- og et raketfrit område. Derfor har vi stillet vores forespørgsel her i dag, og vi hører meget gerne, at udenrigsministeren – ikke som den standhaftige tinsoldat, for nu at citere H. C. Andersen, men som et forholdsvis hæderligt menneske – står op og siger: Det var en bommert, og jeg undskylder.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg kan ikke tilføre debatten om dette spørgsmål nye oplysninger.

Forhandling

Jørgen Tved (FK):

Jeg havde måske ikke ventet, at man ville forbigå debatten så hurtigt, som man åbenbart gjorde. Det bekræfter over for os, at et flertal i dette Ting er indstillet på, at man skal fortsætte med at udsende agenter til vore nabolande, og at man fortsat skal bruge skatteyderpenge til at hive dem hjem, hvis de kommer i vanskeligheder.

Men for at få konstateret, hvordan situationen også her i Folketinget er, skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at udsendelsen af de to spiondømte danske reserveofficerer har belastet forholdet mellem Danmark og Polen, pålægges det udenrigsministeren over for den polske regering at beklage denne episode.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 18).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i debatten.

Gert Petersen (SF):

Jeg kunne tænke mig, at vi måske tog initiativ til at få indkaldt til en FN-konference, hvor alle stater under ét kan vedtage én stor beklagelse af, at de søger efterretninger hos hinanden på den ene eller den anden måde.

Jeg synes rent ud sagt, at denne dagsorden er noget pjat. Man kan diskutere, om det er en rimelig måde. Det kan belaste turisme og folkeligt samkvem osv. Det kan man diskutere. Man kan ikke diskutere, at vi selvfølgelig har en vis interesse i at vide: Hvad laver de af militær dér? O.k., det er da muligt, at Fælles Kurs mener, at det er helt i orden med alt deres militær i Polen. Jeg mener ikke, det er i orden med militær i Polen; jeg mener heller ikke, det er i orden i Danmark.

Men nu er der altså militær både det ene og det andet sted, og derfor ved vi, at vi interesserer os for, hvad de laver. Vi ved også, at polakkerne interesserer sig for, hvad vi laver. Vi ved, at hver eneste stat interesserer sig for, hvad andre stater laver i militær henseende. Sådan er det nu engang. Det er en ond verden, vi lever i.

Hvis vi skulle til at udveksle undskyldninger af den grund, ville jeg foreslå, at vi gjorde det under ét i stedet for, at en enkelt stat brød ud og startede med at gøre det.

Derfor synes jeg ikke, at den dagsorden er rimelig.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det er udmærket, at SF kommer med ideen om, at man skal indkalde til en international konference under FN, hvor man skal vedtage en resolution, der bekræfter medlemslandenes opfattelse af, at man skal beklage ditten og daten. Men det er ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er, at det danske folk skal vide, hvem der i det danske Folketing går ind for vort medlemskab af NATO, går ind for, at man medvirker til undergravende virksomhed over for andre nationer, og hvem der gør det modsatte. Der skal ikke herske nogen tvivl om – heller ikke for en hr. Gert Petersen – at vi går ind for den idé, som tidligere var en del af SF's grundlag, nemlig et totalt afrustet Danmark. Det gør vi i Fælles Kurs, idet vi fortsat mener, at Danmark kan gøre sig betydelig bedre gældende som en fredelig nation, en totalt afrustet nation, og derfor må vi vende os imod enhver

[Preben Møller Hansen]

form for spionage og andet. Det, dagsordenen alt andet lige giver udtryk for, er blot, at man fra den myndighed, hvor man har iværksat spionage, giver en undskyldning – hverken mere eller mindre.

Men det er selvfølgelig ikke SF's kop te, efter at de er blevet et NATO-parti.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg forstår ærlig talt ikke rigtig, hvorfor hr. Preben Møller Hansen nu blander NATO ind i billedet. Mig bekendt er Sverige ikke medlem af NATO. Jeg skal indrømme, at jeg kender ikke de svenske hemmeligheder. Men jeg er helt overbevist om, at Sverige interesserer sig for, hvad der foregår rundt omkring og søger oplysninger om det.

Jeg tror også, at Schweiz følger med i, hvad der sker rundt omkring det. Jeg tror, at Østrig gør det. Jeg tror, Jugoslavien gør det. Selvfølgelig gør alle de alliancefri lande da også det. Det har intet med NATO at gøre. Det er én ting.

En anden ting er, at der er underskrevet en hel serie af aftaler, Helsinki-aftaler om kontrol osv. I dem anerkender man faktisk det, som kaldes nationale efterretningsmidler. Det har ikke noget at gøre med udsendelse af spioner, men det har noget at gøre med at aflytte, hvad der sker i nabolandet på det militære område. Det er faktisk folkeretligt anerkendt, og det er en vigtig del af efterretningsvirksomhed.

Jeg synes ikke, der er noget unaturligt i, at alle stater i en verden, hvor vi ikke ved, hvad der sker i morgen, prøver på at følge med i, hvad der sker i nabolandene. Det har intet med NATO at gøre. Det har såmænd heller ikke noget med militær at gøre, for selv om Danmark var totalt afrustet, havde vi da en vis interesse i at vide, hvad de oprustedede banditter rundt omkring os laver, enten det nu er på den ene eller den anden side.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg forstår udmærket godt, at hr. Gert Petersen vil snakke udenom og begynde at snakke om Østrig, Sverige og andre lande. Det, det drejer sig om, er, om vi i vort land skal bruge danske skatteborgeres penge til den slags virksomhed, og det er vi altså modstandere af.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Nej, hr. Preben Møller Hansen, det var hr. Preben Møller Hansen, som inddrog NATO og snart sagt hele verden, ikke mig. Jeg svarede bare i al beskedenhed, at efterretningstjenester er ikke noget, som er specielt for NATO-medlemsstater, det er noget, alle stater har, uanset hvor meget eller hvor lidt militær de har. Derfor kan vi ikke komme uden om, at Danmark også må have en sådan.

Hvad angår at give undskyldninger, var det med FN naturligvis en vittighed. Hr. Preben Møller Hansen tog den vist alvorligt. Jeg tror da ikke, der bliver indkaldt til sådan en konference, for det er der ingen stater der vil. De vil nemlig have den mulighed åben.

Og undskyldningerne? O.k., hvis Polen vil give os en undskyldning for de gange, de har lavet numre med os af denne karakter, skal jeg da ikke have noget imod, at vi giver en tilsvarende undskyldning til dem. Men det gør man bare ikke i virkelighedens verden, heller ikke Polen.

Jørgen Tved (FK):

Der er et gammelt dansk udtryk, der siger, at man skal feje for sin egen dør, før man begynder at feje for andres. Det, vi i og for sig vil med denne sag og med hele vores politiske indstilling med hensyn til militært efterretningsvæsen, er, at vi vil påbegynde en ensidig dansk total afrustning. Det skal der ikke herske nogen tvivl om. Vi føler ikke, at der er nogen stater, som udgør nogen trussel mod os. Vi føler ikke, at der er nogen som helst grund til, at vi oprettholder hverken militær eller efterretningsvæsen. Derfor er det vores grundindstilling, at vi skal have afskaffet dette uvæsen. Vi har altså ikke noget imod, hr. Gert Petersen, at begyndelsen bliver gjort i Danmark, overhovedet ikke, vi så det endog meget gerne.

Jeg kunne egentlig tænke mig at vide, og det kunne måske så danne grundlag for en ny forespørgsel på et andet tidspunkt, om Danmark har noget efterretningsvæsen over for Sverige. Kan man ikke her klare sig med normale diplomatiske forbindelser, hvor vi naturligvis ved, at man officielt følger landenes forskellige indre forhold, men gør det på en helt åben og en helt legal måde? Det synes vi er en rimelig måde at klare den slags problemer på. Derfor tager vi

[Jørgen Tved]

stærk afstand fra efterretningsvæsen, og vi vil have lov at fordømme efterretningsvæsen, også når det er noget, der er rettet mod Danmark.

Man har ofte set medlemmer af denne forsamling fare frem med bål og brand, når en eller anden er taget for spionage, at det er en forkastelig optræden, og det må fordømmes på det stærkeste. Her kan ordene og overskrifterne ikke blive store nok. Her er det altså Danmark, som driver den slags uvæsen over for andre lande. Så er det noget, man skal acceptere, noget, man kan gå ind for. Vi har ikke nogen dobbeltmoral i den affære, og derfor siger vi helt klart: Lad os kvitte det, lad os holde op med uvæsenet. Det er det, vi godt vil have begyndt på f.eks. med den henstilling, som ligger i vores dagsorden.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Nu prøver både hr. Preben Møller Hansen og hr. Jørgen Tved at gøre denne debat til en debat om dansk afrustning. Hvis det er det, man vil, synes jeg, man skal stille en sådan forespørgsel, så man kan få det spørgsmål diskuteret.

Jeg vil godt spørge enten hr. Preben Møller Hansen eller hr. Jørgen Tved, om det er Fælles Kurs' opfattelse, at også de efterretningsorganer i Danmark, hvis opgave er at hindre fremmede efterretningstjenester i at udøve deres virksomhed her, skal afskaffes. Altså, skal de efterretningsorganer i Danmark, som arbejder for at forhindre den sovjetiske efterretningstjeneste, den polske efterretningstjeneste og andre landes efterretningstjenester i at operere her i landet, også afskaffes efter Fælles Kurs' opfattelse?

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg kunne jo igen citere et gammelt ord-sprog: En tosse kan spørge om mere, end ti vise kan svare på.

Men jeg skal da gerne forsøge at svare. Naturligvis skal man her i landet opretholde en politimæssig beskyttelse af Danmark. Men det, vi taler om her, er et militært efterretningsvæsen, som bliver sendt ud til andre lande. Jeg kan godt forstå vanskelighederne for SF, for de havde engang den samme indstilling, som jeg

nu giver udtryk for. Derfor danser de som en ål på en stegepande, fordi de nu står i en situation, hvor de skal forsvare, at de har drejet kursen 180 grader. Det kan man gøre ved at føre diskussionerne ind på et sidespor, som hr. Pelle Voigt nu forsøgte. Det, det drejer sig om, er, at vi skal tage afstand fra, at danske myndigheder udsender spioner til andre lande – og ikke andet.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Nu var det ikke mig, men Fælles Kurs' to talsmænd, der gav sig til at afruste begge efterretningstjenester totalt. Men må jeg forstå hr. Jørgen Tveds svar til mig heroppe sådan, at man er modstander af Forsvarets Efterretningstjeneste, men er tilhænger af Politiets Efterretningstjeneste? Det ville dog være en interessant nyhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 18 af Jørgen Tved (FK) (se foran)

forkastedes, idet 4 (FK) stemte for, 120 (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grønll.)) imod; 1 (Jens Thoft (SF)) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.04

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til justitsministeren:

»Hvad agter ministeren at foretage for at komme den voldsbølge til livs, som i øjeblikket hærger samfundet, og som bl.a. har medført, at politiledelsen afstår fra at lade politiopgaver